

ŻEGLARZ JACHTOWY

Uprawnienia

Osoba posiadająca patent żeglarza jachtowego jest uprawniona do prowadzenia jachtów żaglowych, które mogą być wyposażone w pomocniczy napęd mechaniczny:

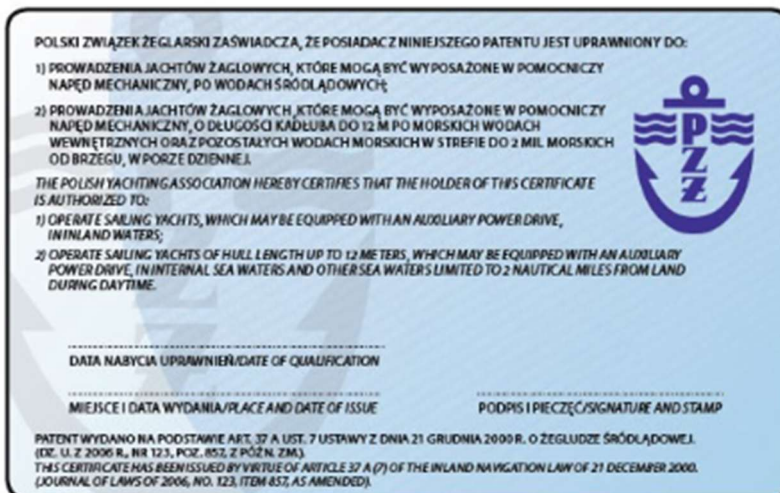
- po wodach śródlądowych,
- długości kadłuba do 12 m po morskich wodach wewnętrznych oraz pozostałych wodach morskich w strefie do 2 Mm od brzegu, w porze dziennej.

Wzór patentu

Osoba posiadająca uprawnienia żeglarza jachtowego legitymuje się patentem o następującym wzorze:
a w e r s

r e w e r s

Patent wydawany jest na podstawie Rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie uprawiania turystyki wodnej. Organem odpowiedzialnym za wydanie dokumentu potwierdzającego uprawnienia jest Polski Związek Żeglarski

Wymagania wstępne na kurs

- ukończone 14 lat (w dniu egzaminu)

* osoby niepełnoletnie muszą posiadać zgodę rodzica/opiekuna prawnego

Zakres szkolenia i rozkład godzin

Lp.	Tematy zajęć	Godzin teorii	Godzin praktyki
1.	Przepisy	1,5	
2	Budowa jachtu	1,5	
3	Teoria żeglowania	2	
4	Ratownictwo	1	
5	Meteorologia	1	
6	Locja	1	
7	Manewrowanie jachtem pod żaglami i na silniku, prace bosmańskie		45
Razem		8	45

W programie podana jest minimalna liczba godzin dydaktycznych (1 godzina) do realizacji podczas szkolenia. W zależności od potrzeb liczbę tę można zwiększyć.

Szkolenie praktyczne pod żaglami i na silniku powinno odbywać się na śródlądowym jachcie kabinowym typu słup o długości kadłuba ponad 5,5 m najlepiej nie większym niż 9m, wyposażonym w silnik.

Program szkolenia

Osoba odbywająca szkolenie na stopień żeglarsza jachtowego powinna opanować wiedzę i umiejętności praktyczne w następującym zakresie.

1. Przepisy
2. Budowa jachtów.
- 3.. Teoria żeglowania.
4. Ratownictwo.
5. Meteorologia.
6. Locja śródlądowa.
7. Zasady manewrowania śródlądowym jachtem żaglowym pod żaglami i na silniku
8. Prace bosmańskie.
9. Manewrowanie jachtem pod żaglami i na silniku

Program szczegółowy

1. Przepisy:

- Podstawowe przepisy żeglugowe obowiązujące na wodach śródlądowych odnoszące się do żeglugi jachtowej:
 - a) zasady ruchu żeglugowego,
 - b) sygnalizacja wzrokowa i dźwiękowa statków - wizualne i akustyczne przekazywanie informacji o statkach i jednostkach uprawiających żeglugę przy użyciu: świateł, znaków i sygnałów dźwiękowych – zasady i sposób ich nadawania.,
 - c) sygnały wzywania pomocy,
 - d) Obowiązki kierownika statku i załogi
 - e) dokumenty jachtu żaglowego,
 - f) ogólne przepisy bezpieczeństwa,
 - g) wypadki i awarie - zasady postępowania,
 - h) przepisy lokalne.
- Elementarne wiadomości o przepisach obowiązujących na wodach morskich oraz przepisy portowe.
- Etykieta jachtowa – zasady zachowania się na jachcie i obyczaje żeglarskie, etykieta flagowa.
- Podstawowe zasady ochrony wodnego środowiska naturalnego.
- Przepisy ruchu jednostek pływających na wodach śródlądowych
- Przepisu ruchu jednostek pływających po wodach morskich w zakresie uprawnień żeglarza jachtowego
- Prawo pierwszeństwa drogi
- Znaki żeglugowe na śródlądowych drogach wodnych.
- Obowiązujące patenty żeglarskie

2. Budowa jachtu

- Rodzaje jachtów śródlądowych, podział ze względu na budowę, ożaglowanie, kształtu kadłuba, balastu
- Nazewnictwo podstawowych części składowych jachtu śródlądowego i jego osprzętu, nazewnictwo części kadłuba, szkieletu, osprzętu, takielunku.
- Zasady obsługi silnika jachtowego.
- Zasady obsługi instalacji jachtowych: paliwowej, gazowej, elektrycznej, wodnej.
- Wyposażenie jachtu niezbędne do bezpiecznej żeglugi: ratownicze, przeciwpożarowe, medyczne

3. Teoria żeglowania

- Wiatr rzeczywisty i pozorny.
- Kursy jachtu względem wiatru.
- Działanie steru i miecza.
- Siły działające na jacht będący w ruchu..
- Stateczność jachtu.
- Praca żagli.
- Nawietrzność i zawietrzność jachtu.

4. Ratownictwo

- Bezpieczeństwo żeglugi i ratownictwo w żegludze śródlądowej:
 - a) wyposażenie ratownicze i asekuracyjne,
 - b) - przygotowanie jachtu i załogi do żeglugi w trudnych warunkach pogodowych,
 - c) - zasady zachowania się po wywrotce jachtu,
 - d) - zasady postępowania podczas alarmu „człowiek za burtą”

- e) - wiadomości o służbach ratowniczych na wodach śródlądowych,
 - f) - podstawy pomocy przedmedycznej w najczęściej występujących obrażeniach na jachcie,
 - g) Służby ratunkowe
 - h) Pływanie w trudnych warunkach pogodowych
 - i) Sygnały wzywania pomocy.
 - j) Apteczka jachtowa
 - k) Podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy
- Podstawowe informacje o ratownictwie na wodach morskich:
 - a) Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa (SAR), Morskie
 - b) Ratownicze Centrum Koordynacyjne,
 - c) Ratownictwo brzegowe: brzegowe stacje ratownictwa, stacje ratownictwa morskiego,
 - d) Sposoby wzywania pomocy na morzu

5. Meteorologia

- Znajomość elementów kształtujących pogodę
- Podstawowe wiadomości o wiatrach i zjawiskach z nim związanych, bryza, szkwał, dysza, odbicie wiatrów
- Znajomość skali Beauforta, określanie siły wiatru i stanu akwenu
- Podstawowa znajomość wybranych zjawisk meteorologicznych.
- Umiejętność przewidywania zjawisk pogodowych
- Niebezpieczne dla żeglarzy zjawiska meteorologiczne, ich oznaki i sposób postępowania.
- Umiejętność korzystania z dostępnych prognoz pogody

6. Locja śródlądowa:

- Śródlądowy szlak żeglugowy
- budowa koryta rzeki
- żegluga po rzece : ciek niewyregulowany, ciek wyregulowany
- Podstawowe informacje na temat budowli hydrotechnicznych
- Oznakowanie szlaku żeglugowego
- szlaki żeglowne,
- Żegluga na jeziorach i kanałach żeglownych.
- Zagrożenia i przeszkody żeglugowe.
- Pomoce nawigacyjne – mapy, locje, aplikacje
- Podstawowe wiadomości o nawigacyjnym oznakowaniu wód morskich oraz zaplanowanie krótkiej żeglugi po wodach morskich

7. Zasady manewrowania śródlądowym jachtem żaglowym pod żaglami i na silniku

- Manewry pod żaglami.
- Manewry na silniku.
- Cumowanie i kotwiczenie.
- Kierowanie załogą, komendy żeglarskie.
- Umiejętność planowania i wyboru drogi jachtu.
- Żeglowanie w trudnych warunkach pogodowych.
- Żegluga na rzece.

8. Prace bosmańskie

Podstawowe węzły stosowane na jachtach żaglowych. Umiejętność łączenia lin, łączenia lin z osprzętem, buchtowania i klarowania, knagowania, pracy na linach

9. Manewrowanie jachtem pod żaglami i na silniku

- Praca w charakterze członka załogi i dowodzącego jachtem – w tym wydawanie i wykonywanie komend
- Manewry podstawowe i pomocnicze – przygotowanie jachtu do wypłynięcia, obsługa stanowisk manewrowych, pływania na punkt, ostrzenie i odpadanie, wytracanie prędkości w linii wiatru
- Manewry główne – zwrot przez sztag, zwrot przez rufę
- Manewry złożone – podejście do człowieka za burtą, refowanie, stawanie na kotwicy, wejście w dryf
- Manewry na silniku – odejście i podejście do nabrzeża, podejście do człowieka za burtą, stawanie na kotwicy,
- Mijanie i wyprzedzanie innych jednostek

Formy i metody szkolenia

Cześć teoretyczna – zajęcia teoretyczne prowadzone zdalnie z wykorzystaniem platformy szkoleniowej (e-learning) oraz w formie zajęć stacjonarnych w czasie szkolenia (wykłady i seminaria). Przewiduje się również konsultacje indywidualne zgodnie z zapotrzebowaniem uczestników kursu. Zajęcia praktyczne prowadzone są w grupach szkoleniowych (załogach) zapewniających realizację programu szkolenia. Załoga liczy maksymalnie 5 osób

Oczekiwane efekty kształcenia

- zna i rozumie przepisy obowiązujące na śródlądowych drogach wodnych,
- potrafi zastosować w praktyce prawo drogi
- wie kiedy i jakie sygnały wzrokowe i dźwiękowe wydaje się na śródlądziu
- potrafi prawidłowo odczytywać oznakowanie stosowane na śródlądowych drogach wodnych,
- rozumie podstawowe zagadnienia z teorii żeglowania - siły działające na jacht, zjawisko nawietrzności i zawietrzności jachtu, elementy wpływające na stateczność jachtu kilowego i mieczowego
- zna obowiązujące w Polsce patenty żeglarskie, potrafi określić do czego uprawniona jest osoba posiadająca patent żeglarza jachtowego
- zna sposoby wzywania pomocy, potrafi wezwać pomoc różnymi sposobami
- potrafi wskazać instytucje zajmujące się obszarami wodnymi, wie w jakich sytuacjach należy się z nimi skontaktować
- zna i potrafi wypełniać obowiązki kierownika statku
- potrafi prawidłowo korzystać ze środków ratunkowych i asekuracyjnych na jachcie
- zna procedurę postępowania przy wypadnięciu osoby za burtę
- potrafi wykonać manewr podejścia do człowieka za burtą na żaglach i na silniku
- zna zasady udzielania pierwszej pomocy
- potrafi zawiązać podstawowe węzły żeglarskie i prawidłowo je zastosować
- potrafi zaplanować trasę rejsu
- rozumie istotę przestrzegania zasad bezpieczeństwa
- potrafi przeszkolić załogę z zakresu bezpieczeństwa na jachcie
- potrafi ustawić żagle odpowiednio do kierunku wiatru
- potrafi dobrać wielkość żagla do warunków wiatrowych

- rozumie istotę prawidłowej eksploatacji instalacji jachtowych pod kątem bezpieczeństwa oraz ekologii
- wie jakie są rodzaje silników,
- umiejętnie obsługuje instalacje jachtowe
- potrafi znaleźć i prawidłowo odczytać prognozy pogody
- potrafi prawidłowo wykonać manewry na żaglach i na silniku : ostrzenie, odpadanie, zwrot przez sztag, zwrot przez rufę, wejście w dryf, wypłynięcie z portu, wpłynięcie do portu, podejście do brzegu (sztrandowanie), podejście do człowieka za burtą płynąc pod żaglami, podejście do człowieka za burtą płynąc na silniku,
- odpowiednio przygotowuje jacht do wypłynięcia z portu oraz do postoju po żegludze
- umiejętnie wykonuje obowiązki załoganta w czasie żeglugi
- potrafi zarządzać załogą w czasie rejsu
- potrafi przygotować jacht i załogę do pływania w trudnych warunkach oraz awaryjnego spływania do portu.

Sposoby osiągania efektów kształcenia

Ocena efektów obejmuje wszystkie kategorie efektów uczenia się: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Osiągnięcie efektów oceniane jest na podstawie zaliczenia z każdego z działów zawartych w programie szkolenia

Literatura, środki i materiały dydaktyczne

Materiały szkoleniowe – BTA Gertis

Klawiński M. Atlas Żeglarski

Kolaszewski A., Świdwiński P. Żeglarz Jachtowy

Z. Barański Vademecum dla żeglarzy

K. Colwell Bezpieczeństwo na jachtach żaglowych i motorowych. Podręcznik RYA

Akty prawne:

- Ustawa o sporcie z 25.06.2010. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1133).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 6. 05. 1997r.w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.
- Rozporządzenie Ministra Sportu. w sprawie uprawiania żeglarstwa.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 28. 04. 2003r.w sprawie przepisów żeglugowych na śródlądowych drogach wodnych (Dz.U.nr.212,poz.2072.) zgodne z Międzynarodowym Kodem Żeglugi Śródlądowej CEVNI które mogą ulegać w czasie zmianom i modyfikacjom.
- Ustawa z dnia 24 grudnia 2001r.o żegludze śródlądowej (Dz.. U. z 24.01.2001r.nr 5, poz.43)
- Ustawa z dnia 12 kwietnia 2018 r. o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m
- Ustawa "Kodeks Morski" (z dnia 18.09.2001r. Dz. U. nr 138, poz. 1545).
- Rozporządzenie Ministra Sportu (-z dnia 29.05.2006 r. Dz. U. nr 99 poz. 690) w sprawie trybu rejestracji statków używanych na wodach śródlądowych do uprawiania sportu lub rekreacji.
- Ustawa o bezpieczeństwie morskim (z dnia 09.11.2000r. Dz. U. nr 109, poz. 1156).

- MPZZM – Międzynarodowe Przepisy o Zapobieganiu Zderzeniom na Morzu z 1972 r. Ze zmianami, które weszły w życie 01.06.1983r.

Środki dydaktyczne: tablica, liny, plansze lub prezentacje do wykładów.

Jacht żaglowy kabinowy typu słup o długości kadłuba powyżej 5,5m długości, nie przekraczający 9 m długości, z silnikiem zaburtowym umożliwiającym manewry na silniku. Jacht wyposażony w odpowiedni sprzęt ratunkowy. Jachty wykorzystywane do szkolenia muszą posiadać odpowiednią rejestrację.

Harmonogram realizacji szkolenia na patent żeglarsza jachtowego – kurs tygodniowy (IRS)

Dzień 1. ND

1200-1230 spotkanie organizacyjne i powitalne uczestników, wprowadzenie się na jachty

1230-1330 wykład: budowa jachtów cz.1 (1 godz. teoria)

1330-1700 zajęcia praktyczne na wodzie **(3,5h)** praca w załogach, obsługa stanowisk manewrowych

1800-1900 wykład: ratownictwo (1 godz. teoria)

1900-2000 wykład: meteorologia (1 godz. teoria)

Dzień 2. PN

0900-1030 wykład: przepisy (1,5 godz.)

1030-1130 wykład: locja (1 godz.)

1130-1430 zajęcia praktyczne na wodzie **(3 godz.)**: praca sterem, stawianie żagli, trzymanie kursu, odpadanie, ostrzenie

1600-1900 zajęcia praktyczne na wodzie **(3 godz.)**: wejście do l. wiatru, zwrot przez sztag,

1900-2000 prace bosmańskie **(1 godz)**

Dzień 3. WT

0900-0930 wykład: budowa jachtów cz.2 (0,5h)

0930-1230 zajęcia praktyczne na wodzie **(3 godz.)**: manewry na silniku – hamowanie na akwenie otwartym, manewry portowe

1400-1800 zajęcia praktyczne na wodzie **(4 godz.)**: doskonalenie nabytych umiejętności, wejście w dryf, kładzenie i stawianie masztu,

1900-2000 zajęcia praktyczne na wodzie **(1 godz.)**: manewry portowe

Dzień 4. SR

0900-1300 zajęcia praktyczne na wodzie **(4 godz.)**: podejście do człowieka za burtą

1400-1800 zajęcia praktyczne na wodzie **(4 godz.)**: stawanie na kotwicy, doskonalenie nabytych umiejętności

1900-2100 wykład: teoria żeglowania (2 godz.)

Dzień 5. CZW

0900-1330 zajęcia praktyczne na wodzie **(4,5 godz.)**: podejście do człowieka za burtą doskonalenie

1430-1900 zajęcia praktyczne na wodzie **(4,5 godz.)**: ćwiczenia utrwalające manewry wprowadzone

1930-2030 zajęcia praktyczne na wodzie **(1 godz.)**: manewry portowe

Dzień 6. PT

0900-1300 zajęcia praktyczne na wodzie **(4 godz.)**: ćwiczenia utrwalające manewry wprowadzone

1400-1800 zajęcia praktyczne na wodzie **(4 godz.)**: ćwiczenia utrwalające manewry wprowadzone

1800-1900 zajęcia praktyczne na wodzie zaliczenie manewrów praktycznych „egzamin wewnętrznych” **(1 godz)**

1900-2100 konsultacje z trenerami

Dzień 7.

0900-1200 zajęcia praktyczne na wodzie (3h) powtórzenie manewrów egzaminacyjnych

12.30-1300 zapis do egzaminu na stopień żeglarza jachtowego

1300-1730 egzamin na stopień żeglarza jachtowego

1730-1800 zakończenie egzaminu, rozdanie zaświadczeń

* Harmonogram szkolenia może ulec zmianie ze względów na warunki pogodowe, prowadzący szkolenie ustala modyfikacje zajęć każdego dnia.

Zakres wymagań egzaminacyjnych (z załącznika do Rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie uprawiania turystyki wodnej)

1. Wiedza teoretyczna:

- **budowa jachtów, w tym:**
 - a) zasady obsługi instalacji jachtowych,
 - b) obsługa silnika jachtowego;
- **teoria żeglowania, w tym:**
 - a) kursy jachtu względem wiatru,
 - b) wiatr rzeczywisty i pozorny,
 - c) praca żagli oraz działanie steru,
 - d) siły działające na jacht,
 - e) stateczność jachtu,
 - f) żegluga w trudnych warunkach pogodowych;
- **zasady eksploatacji oraz manewrowania jachtem pod żaglami i na silniku;**
- **podstawy locji, w tym:**
 - a) znaki żeglugowe i oznakowanie dróg wodnych,
 - b) mapy i przewodniki,
 - c) drogi wodne i budowle hydrotechniczne;
- **Wiadomości z zakresu ratownictwa wodnego, w tym:**
 - a) podstawowe informacje o morskich służbach ratowniczych,
 - b) wyposażenie jachtu w środki bezpieczeństwa i posługiwanie się nimi,
 - c) działania w przypadku wywrotki jachtu, awarii lub wypadku,
 - d) ratowanie człowieka za burtą,
 - e) udzielanie pierwszej pomocy,
 - f) hipotermia oraz pierwsza pomoc w przypadku hipotermii,
 - g) sztrاندowanie;
- **wiadomości z zakresu meteorologii, w tym:**
 - a) skala prędkości wiatru,
 - b) zjawiska meteorologiczne i ich oznaki,
 - c) komunikaty meteorologiczne;
 - d) pomoce nawigacyjne;
- **ochrona wód przed zanieczyszczaniem;**

- podstawowe przepisy prawa drogi na morskich i śródlądowych drogach wodnych;
- etykieta jachtowa – zasady zachowania się na jachcie i obyczaje żeglarskie.

2. Umiejętności praktyczne:

- **manewry pod żaglami w zakresie:**
 - a) optymalnego doboru żagli do panujących warunków,
 - b) prowadzenia jachtu pod żaglami przy spotkaniu z innym jachtem oraz jego wyprzedzaniem,
 - c) sprawdzenia umiejętności wykonania manewrów: zwrot przez sztag, zwrot przez rufę, dojście do boi, odejście od boi, dojście i odejście od nabrzeża, stawanie w dryf, alarm „człowiek za burtą”;
- **manewry jachtem żaglowym na silniku w zakresie:**
 - a) kotwiczenie i cumowanie w różnych warunkach,
 - b) umiejętność prowadzenia jachtu żaglowego na silniku przy spotkaniu z innym jachtem,
 - c) alarm „człowiek za burtą”;
- **kierowanie załogą: umiejętność wydawania komend i egzekwowania ich wykonania we właściwym momencie, stosownie do sytuacji, w jakiej znajduje się jacht;**
- **praca w charakterze członka załogi:**
 - a) wykonywanie poleceń prowadzącego jacht,
 - b) odpowiadanie na komendy,
 - c) zachowanie się w czasie alarmu „człowiek za burtą”;
- **prace bosmańskie:**
 - a) umiejętność wiązania podstawowych węzłów żeglarskich,
 - b) podstawowe prace przy obsłudze urządzeń i instalacji jachtowych.

Kryteria zaliczenia kursu

Aby kurs został pozytywnie zaliczony wymagana jest obecność na wszystkich zajęciach prowadzonych w ramach szkolenia. Dopuszcza się możliwość zdalnego udziału w zajęciach teoretycznych. Podstawą zaliczenia części teoretycznej szkolenia jest pozytywne zaliczenie testu sprawdzającego na platformie szkoleniowej. Podstawą zaliczenia części praktycznej jest prawidłowe wykonanie manewrów w czasie części zaliczeniowej.

Egzamin na patent żeglarza jachtowego

Warunkiem uzyskania uprawnień jest zdanie egzaminu państwowego na patent żeglarza jachtowego przed zewnętrzną komisją egzaminacyjną. Egzamin ten składa się z części teoretycznej obejmującej zadania teoretyczne z zakresu wiedzy na patent żeglarza jachtowego. Egzamin składa się z 75 pytań jednokrotnego wyboru. Egzamin trwa 90 minut. Warunkiem zaliczenia części teoretycznej jest udzielenie prawidłowej odpowiedzi na minimum 65 pytań.

Część praktyczna egzaminu obejmuje wykonanie wybranych przez komisję elementów egzaminacyjnych określonych indywidualnie dla każdego zdającego przez komisję na podstawie wymagań egzaminacyjnych z zakresu manewrowania jachtem. Warunkiem zaliczenia części

praktycznej egzaminu jest prawidłowe wykonanie wszystkich manewrów wybranych przez egzaminatora. Dopuszcza się jednokrotne powtórzenie źle wykonanego manewru.